

ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΡΓΟΥΣ ΑΡΓΟΣ: ΜΙΑ ΠΟΛΗ ΣΤΗ ΣΚΙΑ ΜΙΑΣ ΑΛΛΗΣ – ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ, ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μερμίγκη Μαρίνα-Ευαγγελία

ΠΜΣ, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών, Σχολή Περιβάλλοντος- Γεωγραφίας & Εφαρμοσμένης Οικονομίας, Τμήμα Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης, Ειδίκευση: “Τοπική Ανάπτυξη”

hp12236109@hua.gr

Περίληψη

Η βιώσιμη αστική ανάπτυξη αποτελεί σήμερα βασική προτεραιότητα για τις σύγχρονες πόλεις, καθώς συνδέει την περιβαλλοντική, πολιτιστική, κοινωνική και οικονομική διάσταση της ζωής των κατοίκων. Στο πλαίσιο αυτό, η μελέτη περίπτωσης της πόλης του Άργους προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία να εξεταστούν οι προκλήσεις και οι δυνατότητες μιας ιστορικής πόλης, η οποία βρίσκεται σε άμεση σχέση με περισσότερο αναπτυγμένους γειτονικούς αστικούς πυρήνες, όπως το Ναύπλιο. Η έρευνα στοχεύει στην κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η πόλη μπορεί να αξιοποιήσει τους πολιτισμικούς, φυσικούς και κοινωνικούς της πόρους για την προώθηση βιώσιμων πρακτικών αστικής ανάπτυξης.

Η πόλη του Άργους, με μακραίωνη ιστορία και πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, αντιμετωπίζει προκλήσεις όπως η υποβάθμιση υποδομών και η περιορισμένη οικονομική δραστηριότητα. Παράλληλα, διαθέτει πλεονεκτήματα όπως η στρατηγική θέση και η δυνατότητα ανάπτυξης εναλλακτικού τουρισμού, που μπορούν να ενισχύσουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων και την τοπική οικονομία.

Η παρούσα μελέτη εστιάζει στην αναγνώριση των δυνατών και αδύνατων σημείων της πόλης, στην ανάλυση των ευκαιριών και απειλών και διατυπώνει προτάσεις που θα καταστήσουν το Άργος μια πόλη βιώσιμη, ζωντανή και αναγνωρίσιμη μέσα στο πλαίσιο της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης.

Λέξεις Κλειδιά: Βιώσιμη αστική ανάπτυξη, πολιτιστική κληρονομιά, SWOT ανάλυση, Άργος.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η βιώσιμη αστική ανάπτυξη αποτελεί έναν από τους βασικότερους άξονες στρατηγικού σχεδιασμού για τις πόλεις, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο (United Nations, 2016). Η έννοια αυτή συνδέει άρρηκτα την περιβαλλοντική, οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική διάσταση της ζωής των κατοίκων, επιδιώκοντας μια ισορροπημένη και μακροπρόθεσμη ανάπτυξη των αστικών περιοχών (Birkeland, Burton, & Parra Siivonen, 2019; European Commission, 2019). Κεντρικός στόχος της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης είναι η διατήρηση και η βελτίωση της ποιότητας ζωής των σημερινών κατοίκων, χωρίς να υπονομεύεται η δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες, σύμφωνα με τη θεμελιώδη αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης, όπως αυτή διατυπώθηκε στην Έκθεση Brundtland (WCED, 1987).

Οι σύγχρονες πόλεις αντιμετωπίζουν σύνθετες προκλήσεις, όπως η αστική διάχυση, η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η περιβαλλοντική υποβάθμιση, η κοινωνική ανισότητα και η απώλεια της πολιτιστικής ταυτότητας (UN-Habitat, 2020). Τα φαινόμενα αυτά συνδέονται

άμεσα με τα πρότυπα χωρικής ανάπτυξης, τις μεταφορές, την κατανάλωση φυσικών πόρων και τις κοινωνικοοικονομικές ανισότητες που παρατηρούνται στις αστικές περιοχές (European Commission, 2019). Στο πλαίσιο αυτό, η βιώσιμη ανάπτυξη προσφέρει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο πολιτικών και παρεμβάσεων για την ισόρροπη αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών αναγκών, προωθώντας την ανθεκτικότητα, τη συνοχή και τη μακροπρόθεσμη ποιότητα ζωής στις πόλεις (WCED, 1987· United Nations, 2015).

Η πόλη του Άργους αποτελεί ιδανική περίπτωση μελέτης, δεδομένου ότι, πρόκειται για μία από τις αρχαιότερες κατοικημένες πόλεις της Ευρώπης, με συνεχή κατοίκηση τουλάχιστον 7.000 ετών. Το Άργος διαθέτει πλούσια ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά, μοναδικά αρχαιολογικά μνημεία, νεοκλασικά κτίρια και ισχυρή λαογραφική παράδοση, γεγονός που συνιστά συγκριτικό πλεονέκτημα για την ανάπτυξη. Παράλληλα, αντιμετωπίζει προβλήματα όπως, η περιορισμένη οικονομική δραστηριότητα, η εκροή νέων προς άλλους αστικούς πυρήνες, η έλλειψη υποδομών και η ανάγκη αναβάθμισης του αστικού χώρου.

Ο κύριος στόχος της μελέτης είναι η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης της πόλης και η ανάδειξη στρατηγικών για βιώσιμη ανάπτυξη. Η έρευνα επιδιώκει:

- Την αναγνώριση των περιβαλλοντικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών της πόλης.
- Την καταγραφή των προβλημάτων και αδυναμιών που περιορίζουν την ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής.
- Την εξέταση των ευκαιριών και απειλών που συνδέονται με τον αστικό και περιφερειακό χαρακτήρα της πόλης.
- Τη διατύπωση προτάσεων για τη βιώσιμη ανάπτυξη της πόλης, συμπεριλαμβανομένων προτάσεων για αστικό σχεδιασμό, πολιτιστικό και τουριστικό τομέα, τοπική οικονομία, ψηφιακές εφαρμογές και συμμετοχή των πολιτών.

Η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε βασίζεται σε:

- Βιβλιογραφική ανασκόπηση και αξιολόγηση επιστημονικών πηγών.
- Ανάλυση δεδομένων από διαδικτυακές πηγές και επίσημους φορείς.
- SWOT analysis για την αποτύπωση δυνατών και αδύνατων σημείων, ευκαιριών και απειλών της πόλης.

Η εργασία συνδέει θεωρία και τοπική πραγματικότητα, αναδεικνύοντας τη σημασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ψηφιακής καινοτομίας για τη βελτίωση των υποδομών και της καθημερινότητας των πολιτών. Η συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, καθώς και η ενεργή συμμετοχή των κατοίκων, θεωρούνται καθοριστικοί παράγοντες για την επιτυχή εφαρμογή βιώσιμων πολιτικών.

1.ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

1.1.Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη και πολιτιστική κληρονομιά

Βιώσιμη ή αιφόρος είναι η ανάπτυξη η οποία καλύπτει και προλαμβάνει τις ανάγκες του παρόντος, χωρίς να υποβαθμίζει τη δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες στηριζόμενη στην περιβαλλοντική προστασία, οικονομική αναζωογόνηση, κοινωνική συνοχή και την ενίσχυση του πολιτισμού μέσω της διατήρησης και ανάδειξης της πολιτιστικής κληρονομιάς (Μητούλα, 2006). Η βιώσιμη αστική και περιφερειακή ανάπτυξη συναρτάται άμεσα με την ανάδειξη και προβολή των πολιτιστικών αποθεμάτων κάθε τόπου. Η ανάδειξη και προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς αποτελεί σημαντικό στοιχείο της βιωσιμότητας του. Ο πολιτισμός δεν πρέπει να θεωρείται απλώς ως διακοσμητικό ή

δευτερεύον στοιχείο στον σχεδιασμό των πόλεων, αλλά ως αναγκαία συνιστώσα που ενισχύει την κοινωνική συνοχή, προάγει την οικονομική βιωσιμότητα και καλλιεργεί περιβαλλοντική συνείδηση (Μητούλα, 2023).

Η βιώσιμη αστική ανάπτυξη αφορά στον ολοκληρωμένο σχεδιασμό και στη διαχείριση των πόλεων με στόχο τη διατήρηση των φυσικών πόρων, την οικονομική ευημερία και την κοινωνική συνοχή, εξασφαλίζοντας υψηλή ποιότητα ζωής και μειωμένο οικολογικό αποτύπωμα (United Nations, 2015). Το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για τους Ανθρώπινους Οικισμούς προωθεί την αειφόρο ανάπτυξη των πόλεων και οικισμών, μέσω πολιτικών, ενίσχυσης δυνατοτήτων και συνεργασιών μεταξύ δημόσιων φορέων και κοινωνίας των πολιτών (UN-Habitat, 2020). Οι βιώσιμες πόλεις χαρακτηρίζονται από πράσινες υποδομές, ήπιες μετακινήσεις και εφαρμογή αρχών κυκλικής οικονομίας (Beatley, 2016).

Οι σύγχρονες πόλεις, με κύριο στόχο τη βιώσιμη αστική ανάπτυξή τους, προσβλέπουν στη διαμόρφωση ενός ισορροπημένου, ανθεκτικού και συμπεριληπτικού αστικού περιβάλλοντος. Στο πλαίσιο αυτό, ο πολιτισμός διαδραματίζει κεντρικό ρόλο, καθώς συμβάλλει στην ταυτότητα μιας πόλης, προωθεί την οικονομική ανάπτυξη και ενισχύει την κοινωνική της συνοχή (Μητούλα, 2023).

Η πολιτιστική κληρονομιά, τόσο η υλική όσο και η άυλη, αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της βιωσιμότητας ενός αστικού περιβάλλοντος, ενώ οι πολιτιστικές πολιτικές σχεδιασμού μπορούν να λειτουργήσουν ως καταλύτες για την αστική ανάπτυξη και την κοινωνική ένταξη (Evans, 2005). Η νέα πραγματικότητα που αναπτύσσεται στους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία περιλαμβάνει την υλοποίηση ποικιλίας προγραμμάτων, όπως ξεναγήσεις, διαλέξεις και πολιτιστικές εκδηλώσεις. Αυτά τα προγράμματα βασίζονται σε επιστημονική έρευνα και σκοπό έχουν να ενισχύσουν τη συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία απόκτησης γνώσης. Οι αρμόδιοι φορείς εστιάζουν όχι μόνο στα είδη των προγραμμάτων, αλλά και στην ενθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού. (Αντζουλάτου-Ρετσίλα, 1986).

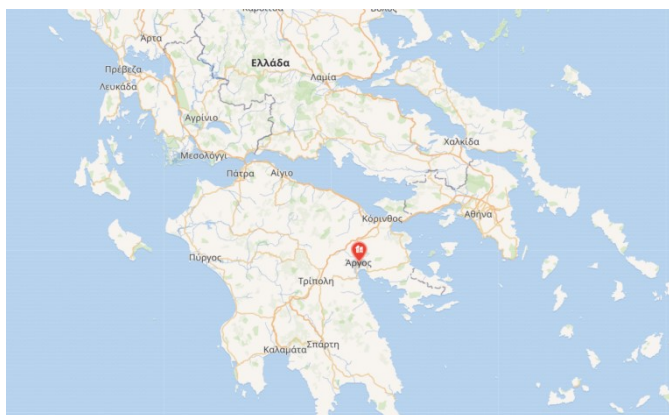
Παράλληλα, οι πολιτιστικές διαδρομές αποτελούν βασικό εργαλείο ανάπτυξης του πολιτιστικού τουρισμού και διαμόρφωσης ταυτότητας πόλης μέσω του city branding (Μητούλα & Καλδής, 2018). Στην Ελλάδα, οι πολιτιστικές διαδρομές εντάσσονται σε ένα μοντέλο εναλλακτικής και βιώσιμης ανάπτυξης, με έμφαση στη συνεργασία με τον τουριστικό τομέα και στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο (Αυγερινού-Κολώνια, 2009· Μητούλα, 2023).

2.ΑΡΓΟΣ - ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

2.1 Γεωγραφικός και Γεωπολιτικός Προσδιορισμός

Το Άργος είναι πόλη της Πελοποννήσου που ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα Αργολίδας και έδρα του «Καλλικρατικού» Δήμου Άργους-Μυκηνών.

Η πόλη ορίζεται από τις νότιες/νοτιοανατολικές υπώρειες του λόφου του Προφήτη Ηλία (Ασπίδα) και τις ανατολικές υπώρειες του ψηλότερου λόφου της Λάρισας, όπου βρίσκεται και η ομώνυμη ακρόπολη του Άργους. Ο αστικός ιστός κυκλώνει τον λόφο Ασπίδα, ενώ ο χώρος ανάμεσα στους δύο λόφους ονομάζεται Δειράδα.

Εικ. 1. Γεωπολιτική θέση της πόλης του Άργους στον ελλαδικό χώρο.
Πηγή: Wikipedia, Άργος (2025).

Η πόλη του Άργους θεωρείται μία από τις παλαιότερες συνεχώς κατοικούμενες πόλεις στον κόσμο. Αρχαιολογικές ανασκαφές στη Νότια Συνοικία του Άργους δείχνουν συνεχή ανθρώπινη παρουσία από τις πρώιμες Μεσοελλαδικές φάσεις (Balitsari, 2019). Αναπτύχθηκε σε θέση που ήταν πιθανώς κατοικημένη ήδη από την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού και στους Μυκηναϊκούς χρόνους, γεγονός που την καθιστά έναν από τους αρχαιότερους συνεχώς κατοικούμενους οικισμούς στην Ελλάδα και την Ευρώπη (Britannica, 2023). Κατά την Ύστερη Εποχή του Χαλκού αποτέλεσε ένα από τα σημαντικότερα κέντρα του Μυκηναϊκού Πολιτισμού, διατηρώντας ιδιαίτερη στρατηγική και πολιτισμική σημασία. Η συνεχιζόμενη κατοίκηση αποδεικνύεται από πλήθος αρχαιολογικών ανασκαφών στην περιοχή, όπως η οικία των Πιθοποιών (House of Pitheoi), χαρακτηριστικό δείγμα της Μεσοελλαδικής κατοίκησης στο νότιο τμήμα της πόλης (Balitsari, 2019). Επιπλέον, υπάρχουν αναφορές ότι η ανθρώπινη παρουσία στην περιοχή ξεκινά από τη Νεολιθική εποχή, περίπου πριν 7.000 χρόνια, με εγκατάσταση στους πρόποδες του λόφου Aspida (Wikipedia, n.d.).

Εικ. 2. Γεωφυσική θέση της πόλης του Άργους στον ελλαδικό χώρο.
Πηγή: JG Εκδόσεις, Γενικοί χάρτες Ελλάδας (χ.χ.).

Η πόλη βρίσκεται στον πυρήνα ενός από τα μεγαλύτερα αρχαιολογικά πάρκα παγκοσμίως, με επίκεντρο την ακρόπολη και τους λόφους Ασπίδα και Λάρισα, ενώ πλησίον της δεσπόζει ο αρχαιολογικός χώρος των Μυκηνών.

Σήμερα αποτελεί κέντρο των εμπορικών και βιομηχανικών δραστηριοτήτων της Περιφερειακής Ενότητας Αργολίδας. Οικονομικά στηρίζεται κυρίως στη γεωργία (εσπεριδοειδή, ελιές, αμπέλια, κτηνοτροφία) και στο εμπόριο (Δήμος Άργους-Μυκηνών, 2024). Η θέση του κοντά σε σημαντικούς ιστορικούς και τουριστικούς προορισμούς όπως το

Ναύπλιο, λειτουργεί συχνά εις βάρος της τουριστικής του προβολής, καθώς επισκιάζεται από τη δυναμικότερη τουριστική ταυτότητα της γειτονικής πόλης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να παραμένει διαχρονικά στη σκιά του Ναυπλίου, με περιορισμένη αναγνωρισιμότητα και μειωμένη τουριστική επισκεψιμότητα που δυσχεραίνει την αυτόνομη τουριστική του ανάπτυξη και τη βιώσιμη οικονομική του ανάπτυξη. Ωστόσο, παράλληλα, προσφέρει ευκαιρίες για συνεργασία και ανάπτυξη διασυνδεδεμένων τουριστικών και πολιτιστικών δράσεων. Επίσης, η εγγύτητα στην Αθήνα (περίπου 140 χλμ.) επιτρέπει την προσέλκυση επισκεπτών και επενδυτών από τη μητροπολιτική περιοχή.

2.2 Ιστορική αναδρομή

Η πόλη του Άργους αποτελεί μία από τις αρχαιότερες ελληνικές πόλεις με διαχρονική ιστορική συνέχεια, η οποία ξεκινά από τους αυτόχθονες Πελασγούς και συνεχίζεται με την εγκατάσταση Φοινίκων και Αιγυπτίων (Bintliff, 2010). Σύμφωνα με τη μυθολογία, πρώτος βασιλιάς θεωρείται ο Ίναχος, γιος του Ωκεανού και της Τηθύος, ο οποίος ίδρυσε την πόλη μετά τον κατακλυσμό του Δευκαλίωνα και δίδαξε στους κατοίκους βασικές δεξιότητες, όπως την καλλιέργεια της γης και την επεξεργασία υλικών (Bintliff, 2010). Το αρχικό της όνομα ήταν Φορωνικό Άστυ, ενώ το σημερινό Άργος συνδέεται είτε με τον τρίτο βασιλιά της πόλης, Άργο, είτε με τη λέξη «άργος» που σημαίνει «λευκός».

Η πόλη γνώρισε ιδιαίτερη ακμή υπό βασιλείς όπως ο Ίναχος, ο Φορωνέας και ο Δαναός, ο οποίος εισήγαγε κοινωνικές καινοτομίες όπως η ναυσιπλοΐα και η υδροδότηση (Weber-Pallez, 2022). Το Άργος συμμετείχε στον Τρωικό Πόλεμο και αποτέλεσε σημαντικό πολιτιστικό και θρησκευτικό κέντρο κατά τις γεωμετρικές και αρχαϊκές περιόδους (Bintliff, 2010). Κατά τη ρωμαϊκή και βυζαντινή περίοδο παρουσίασε φάσεις παρακμής, αλλά διατήρησε τη σημασία του, ιδιαίτερα υπό Βενετοκρατία και Οθωμανική κυριαρχία. Στα τέλη του 19ου και τον 20ό αιώνα, η πόλη αναβίωσε ως εμπορικό και πολιτιστικό κέντρο, ενώ σήμερα προσπαθεί να συνδυάσει την προστασία της πολιτιστικής της κληρονομιάς με τον εκσυγχρονισμό, διατηρώντας παράλληλα τη μοναδική ταυτότητά της, παρά τη γειτνίασή της με το τουριστικά αναπτυσσόμενο Ναύπλιο (Weber-Pallez, 2022).

2.3 Περιβαλλοντικά Χαρακτηριστικά

Η πόλη του Άργους βρίσκεται σε πεδινή περιοχή με εύφορα εδάφη, κατάλληλα για γεωργική παραγωγή, γεγονός που ενισχύει την τοπική οικονομία μέσω της καλλιέργειας κυρίως εσπεριδοειδών και ελαιώνων. Το κλίμα της χαρακτηρίζεται από μεσογειακά χαρακτηριστικά, με ζεστά καλοκαίρια και ήπιους χειμώνες, δημιουργώντας ευνοϊκές συνθήκες τόσο για γεωργικές δραστηριότητες όσο και για τουριστική ανάπτυξη. Η πόλη διαθέτει μικρά ποτάμια, όπως ο Ίναχος, ο Ξεριάς και ο Ερασίνος, καθώς και περιορισμένους υγρότοπους, που συνεισφέρουν στην ποικιλία της τοπικής χλωρίδας και πανίδας. Η βλάστηση είναι κυρίως μεσογειακή, με ελαιώνες και εσπεριδοειδή, ενώ παρατηρείται παρουσία διαφόρων ειδών πουλιών και μικρών θηλαστικών. Οι πράσινοι χώροι περιορίζονται κυρίως σε πλατείες και μικρά πάρκα, ενώ η πόλη αντιμετωπίζει περιβαλλοντικά προβλήματα, όπως κυκλοφοριακή πίεση, χαμηλή εφαρμογή ανακύκλωσης, ανεπαρκείς χώρους αναψυχής και δασοκάλυψης.

2.4 Οικονομικά Χαρακτηριστικά

Η τοπική οικονομία του Άργους βασίζεται κυρίως στον πρωτογενή τομέα, με έμφαση σε γεωργική παραγωγή και ιδιαίτερα στα εσπεριδοειδή, ενώ ο δευτερογενής τομέας

περιλαμβάνει μικρές μονάδες επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων και βιοτεχνίες. Ο τριτογενής τομέας παρουσιάζει δυναμική ανάπτυξη, με έμφαση στο εμπόριο, τις υπηρεσίες και τον τουρισμό, καθώς η πόλη διατηρεί σημαντικό ρόλο ως περιφερειακό εμπορικό κέντρο. Ωστόσο, η οικονομική δραστηριότητα της περιοχής επηρεάζεται από ευρύτερες οικονομικές τάσεις και την εγγύτητα σημαντικότερων αστικών κέντρων όπως το Ναύπλιο, που προσελκύουν επιχειρηματική δραστηριότητα και επενδύσεις (European Tourism Organization, χ.χ.; INEMY, 2018).

2.5 Κοινωνικά Χαρακτηριστικά

Το Άργος έχει πληθυσμό 21.467 κατοίκους (ΕΛΣΤΑΤ, 2021), με κυρίαρχη ηλικιακή ομάδα μεταξύ 15 και 59 ετών, ενώ παρατηρείται σταδιακή μείωση του νεανικού πληθυσμού και ταυτόχρονη αύξηση του ποσοστού ηλικιωμένων άνω των 65 ετών. Το εκπαιδευτικό σύστημα της περιοχής περιλαμβάνει υποδομές από το δημοτικό έως το λύκειο, προσφέροντας ποικίλο μορφωτικό επίπεδο στους κατοίκους. Η παροχή βασικής υγειονομικής περίθαλψης πραγματοποιείται κυρίως μέσω του Γενικού Νοσοκομείου Άργους, ενώ η κοινωνική ζωή ενισχύεται από πλήθος πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων, καθώς και από ενεργούς μορφωτικούς, αθλητικούς και πολιτιστικούς συλλόγους, που συμβάλλουν στην κοινωνική συνοχή. Παρά τα πλεονεκτήματα αυτά, η πόλη αντιμετωπίζει προβλήματα, όπως υψηλή ανεργία, περιορισμένες υποδομές για την υποστήριξη των ηλικιωμένων και μεταφορά σημαντικού μέρους δραστηριοτήτων σε γειτονικές πόλεις, γεγονός που επηρεάζει την τοπική οικονομική και κοινωνική δυναμική.

2.6 Πολιτιστικά Χαρακτηριστικά

Η πόλη του Άργους διαθέτει εξαιρετικά πλούσιους και πολυεπίπεδους πολιτισμικούς πόρους, οι οποίοι καλύπτουν ένα ευρύ ιστορικό φάσμα από την προϊστορική εποχή έως τους νεότερους χρόνους. Η μακράιωνη ιστορική της συνέχεια αποτυπώνεται τόσο στον αστικό ιστό όσο και στα πολυάριθμα μνημεία της και αρχαιολογικά σύνολα που διασώζονται στην περιοχή (Mee & Spawforth, 2001). Κεντρική θέση κατέχουν οι αρχαιολογικοί χώροι, όπως το Αρχαίο Θέατρο Άργους του 4ου αιώνα π.Χ. χωρητικότητας περίπου 20.000 θεατών (Υπουργείο Πολιτισμού, 2015) –ένα από τα σημαντικότερα της Ελλάδας–, το Ηραίο Άργους, (Mee & Spawforth, 2001), η Ρωμαϊκή Αγορά, τα ιερά στο λόφο της Ασπίδας και τα ρωμαϊκά υδραυλικά και λουτρικά έργα (Αδριάνειο Υδραγωγείο, Θέρμες). Παράλληλα, ο λόφος της Ασπίδας και η Δειράδα τεκμηριώνουν τη συνεχή κατοίκηση της περιοχής από τη Νεολιθική έως τη Μυκηναϊκή περίοδο. Ιδιαίτερη σημασία έχει το Κάστρο Λάρισα, το οποίο δεσπόζει στο δυτικό λόφο της πόλης και αποτυπώνει τη στρατηγική σημασία του Άργους από την αρχαιότητα έως τη βυζαντινή και ενετική περίοδο (Εφορεία Αρχαιοτήτων Αργολίδας, χ.χ.). Στους νεότερους χρόνους, η πολιτισμική ταυτότητα της πόλης εμπλουτίζεται με σημαντικά θρησκευτικά και νεοκλασικά μνημεία όπως, ο Καθεδρικός Ναός Αγίου Πέτρου, η Μονή Παναγίας Κατακεκρυμμένης, οι Στρατώνες Καποδίστρια, η Δημοτική Νεοκλασική Αγορά και το Καποδιστριακό Σχολείο (Αργολική Αρχαική Βιβλιοθήκη Ιστορίας & Πολιτισμού, 2008;2011;2025).

Τα μουσεία της πόλης, με κυριότερα το Αρχαιολογικό Μουσείο Άργους και το Βυζαντινό Μουσείο Αργολίδας, αποτελούν κομβικούς πυλώνες ανάδειξης και διαφύλαξης της πολιτιστικής κληρονομιάς, συμβάλλοντας στη διατήρηση της ιστορικής μνήμης και την πολιτιστική εκπαίδευση, ενώ παράλληλα ενισχύουν τη βιώσιμη τοπική ανάπτυξη μέσω του πολιτιστικού τουρισμού (Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, 2025). Ταυτόχρονα, οι

τοπικοί πολιτιστικοί φορείς, μεταξύ άλλων ο Σύλλογος Αργείων «Ο Δαναός» και ο Πολιτιστικός Σύλλογος «Τελέσιλλα», λειτουργούν συμπληρωματικά, προάγοντας την πολιτιστική δημιουργία και τη διαγενεακή μετάδοση της παράδοσης, ενδυναμώνοντας την κοινωνική συνοχή και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα της πόλης (Δήμος Άργους-Μυκηνών, χ.χ.).

2.7 Αστικό Περιβάλλον

*Εικ. 3 Η πόλη του Άργους από το Κάστρο της Λάρισας, 5 Σεπτεμβρίου 2020
Πηγή: George E. Koronaios, φωτογραφία (CC0)*

Η πόλη του Άργους παρουσιάζει σημαντικές προκλήσεις στον τομέα της πολεοδομικής οργάνωσης. Η έλλειψη πράσινων χώρων και υποδομών βιώσιμης κινητικότητας, σε συνδυασμό με την άναρχη δόμηση και το περιορισμένο οδικό δίκτυο, επηρεάζουν αρνητικά την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Επιπλέον, το έντονο κυκλοφοριακό πρόβλημα, η έλλειψη επαρκών χώρων στάθμευσης και η περιορισμένη ανάπτυξη δημόσιας συγκοινωνίας δυσχεραίνουν την καθημερινή μετακίνηση, ενώ η συνύπαρξη παλιών και σύγχρονων κτιρίων δημιουργεί προβλήματα αισθητικής συνοχής. Τα παραπάνω καταδεικνύουν την ανάγκη για ολοκληρωμένο πολεοδομικό σχεδιασμό που θα ενσωματώνει αρχές βιώσιμης ανάπτυξης και θα προάγει την αναβάθμιση της καθημερινότητας των κατοίκων, με στόχο τη διασφάλιση ενός λειτουργικού και ελκυστικού αστικού περιβάλλοντος (Beatley, 2016).

Η έλλειψη ενιαίας στρατηγικής για τη διαχείριση του αστικού χώρου περιορίζει τη δυνατότητα αξιοποίησης των πλεονεκτημάτων της πόλης, όπως η ιστορική ταυτότητα και η στρατηγική γεωγραφική θέση. Η ένταξη πράσινων ζωνών, η βελτίωση της προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία και η εφαρμογή καινοτόμων λύσεων βιώσιμης κινητικότητας αποτελούν απαραίτητα βήματα για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων.

3.SWOT ANALYSIS ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΑΡΓΟΥΣ

Η ανάλυση S.W.O.T ενός αστικού περιβάλλοντος προσφέρει μια ολοκληρωμένη εικόνα των δυνατών και αδύνατων σημείων, των ευκαιριών και των απειλών που διαμορφώνουν το πλαίσιο για τη βιώσιμη ανάπτυξή του.

Στην περίπτωση της πόλης του Άργους, τα στοιχεία που επηρεάζουν την αναπτυξιακή του πορεία συνδέονται τόσο με εσωτερικές παραμέτρους, όπως η φυσιογνωμία και οι λειτουργίες της πόλης, όσο και με εξωτερικούς παράγοντες, όπως ο διαπεριφερειακός

ανταγωνισμός, κυρίως με το γειτονικό και τουριστικά ανεπτυγμένο Ναύπλιο. Οι παράγοντες αυτοί υπογραμμίζουν την ανάγκη υιοθέτησης στοχευμένων και δυναμικών διαρθρωτικών παρεμβάσεων για την αναβάθμιση και τη βιώσιμη ανασυγκρότησή του. Η μελέτη της πόλης εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο αξιολόγησης αστικών τοπίων βάσει των τεσσάρων πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης – περιβάλλον, κοινωνία, οικονομία και πολιτισμός – καθένας από τους οποίους συμβάλλει καθοριστικά στη διαμόρφωση μιας ολιστικής στρατηγικής για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και της ταυτότητας του αστικού χώρου (Culture 21, UCLG, 2002–2004).

Εικ. 4.. SWOT Template.
Πηγή: QuestionPro, 2025.

Δυνατά Σημεία (Strengths)

- Το Άργος αποτελεί πόλη εξαιρετικής ιστορικής σημασίας και αναγνωρίζεται ως η αρχαιότερη συνεχώς κατοικημένη πόλη στην Ευρώπη.
- Παρουσιάζει εξαιρετικά μνημεία με μοναδικά χαρακτηριστικά, όπως το Αρχαίο Θέατρο του 4ου αιώνα π.Χ.
- Η έκταση της πόλης καλύπτει πλήθος αρχαιολογικών χώρων και μνημείων που αντιπροσωπεύουν διάφορες ιστορικές περιόδους (αρχαία, βυζαντινή, ύστερη) και ποικίλους τύπους χρήσης, όπως δημόσιος βίος, θρησκευτικά και οικιστικά συγκροτήματα.
- Λειτουργούν υπερσύγχρονα μουσεία, όπως το Αρχαιολογικό Μουσείο Άργους και το Βυζαντινό Μουσείο Αργολίδας.
- Διατηρούνται σημαντικά νεοκλασικά κτίρια, όπως η Δημοτική Νεοκλασική Αγορά («Καμάρες»), σε άριστη κατάσταση.
- Στην πόλη υπάρχουν πολλοί ναοί βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων, καθώς και ιστορικά μοναστήρια, όπως το μοναστήρι της Αγίας Μαρίνας δίπλα στην ακρόπολη (Κάστρο Λάρισα).
- Ανάλογη σημασία έχει η πλούσια λαογραφική παράδοση με αναβιώσεις εθίμων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και οι τόποι συνδεδεμένοι με την πλούσια μυθολογία του Άργους.
- Ο Δήμος Άργους-Μυκηνών διαθέτει οργανωμένες παραλίες κοντά στην πόλη (Τημένιο, Κιβέρι, Μύλοι).
- Η πόλη προσφέρει αθλητικές διοργανώσεις και εναλλακτικές μορφές δραστηριοτήτων, με έντονο ενδιαφέρον των κατοίκων για την πολιτιστική τους κληρονομιά.
- Εξαιρετική είναι η γεωγραφική θέση και η προσβασιμότητα: εγγύτητα με την Αθήνα και άλλες πόλεις της Πελοποννήσου, εύκολη οδική πρόσβαση μέσω Νέας και Παλαιάς Εθνικής Οδού και δυνατότητες μετακίνησης μέσω ΚΤΕΛ, ιδιωτικής χρήσης οχημάτων ή ταξί.

- Η πόλη διαθέτει εμπορικές και τουριστικές υποδομές, με ποικιλία καταστημάτων, χώρων εστίασης και αναψυχής.
- Σημαντική είναι η τοπική παραγωγή με εξαιρετικά προϊόντα, κυρίως εσπεριδοειδή και κηπευτικά.
- Λειτουργούν μορφωτικοί, αθλητικοί και πολιτιστικοί σύλλογοι με ενεργή κοινωνική συμμετοχή.

Αδύνατα Σημεία (Weaknesses)

- Το οδικό δίκτυο εντός της πόλης παρουσιάζει σημαντικές ελλείψεις.
- Παρατηρείται ανεπάρκεια χώρων στάθμευσης.
- Η δόμηση είναι άναρχη και χωρίς ενιαίο σχεδιασμό.
- Ένα μικρό τμήμα των εμπορικών δραστηριοτήτων έχει μεταφερθεί σε γειτονικές πόλεις, κυρίως στο Ναύπλιο.
- Η πρόσβαση σε αρχαιολογικούς χώρους και μνημεία είναι δυσχερής.
- Ορισμένοι αρχαιολογικοί χώροι και οι περιβάλλοντες χώροι τους βρίσκονται σε κατάσταση εγκατάλειψης.
- Η σύνδεση με τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς μεταξύ αστικών, ημιαστικών και ορεινών περιοχών είναι ανεπαρκής.
- Υπάρχει έλλειψη οργανωμένων μονοπατιών για περιπατητικό ή ποδηλατικό τουρισμό.
- Απουσιάζει η σταθερή και οργανωμένη προβολή της πόλης.
- Η απουσία ισχυρού τουριστικού brand name περιορίζει την αναγνωρισιμότητα της πόλης.
- Η μη αυτόνομη τουριστική ανάπτυξη λόγω της γειτνίασης με τουριστικά προβεβλημένους προορισμούς
- Μειωμένες οι στοχευμένες μελέτες ανάπτυξης για την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της περιοχής.
- Παρατηρείται ανισοκατανομή πόρων και υποδομών μεταξύ του κέντρου και της περιφέρειας της πόλης.
- Υπάρχει έλλειψη συντονισμένων κινήσεων και συνεργασιών μεταξύ των αρμόδιων φορέων.
- Η κοινωνική ευαισθητοποίηση σχετικά με την προστασία και αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος είναι περιορισμένη.
- Οι επιχειρηματίες της πόλης έχουν ανεπαρκή ενημέρωση για τη σύνδεση των επιχειρήσεων με τον πολιτιστικό τουρισμό.

Ευκαιρίες (Opportunities)

- Η ανάδειξη του πολιτιστικού πλούτου της πόλης μπορεί να ενισχύσει τον πολιτιστικό τουρισμό, να προσελκύσει επισκέπτες και να συμβάλει στην οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.
- Η χρηματοδότηση από ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα παρέχει πόρους για έργα βιώσιμης ανάπτυξης.
- Η χάραξη πολιτιστικών διαδρομών λειτουργεί ως αποτελεσματικό εργαλείο διαχείρισης, αυξάνει την επισκεψιμότητα, ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της πόλης και συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξή της (Μητούλα & Καλδής, 2018).
- Η σύνδεση με γειτονικές πολιτιστικές διαδρομές, όπως η Πολιτιστική Διαδρομή Πελοποννήσου-MOPEAS και η διαδρομή αρχαιολογικών χώρων της Αργολίδας, ενισχύει τις αναπτυξιακές προοπτικές.

- Η ενίσχυση δεξιοτήτων και επαγγελματιών στον τομέα του τουρισμού μπορεί να συμβάλει στην οικονομική ενδυνάμωση της πόλης.
- Η διοργάνωση πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων, εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ξεναγήσεων, καθώς και η ενεργός συμμετοχή σχολείων και συλλόγων, προάγει την κοινωνική ευαισθητοποίηση και ενθαρρύνει την προώθηση ενός βιώσιμου μοντέλου ανάπτυξης.
- Η σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα ενισχύει την προοπτική ανάπτυξης του αστικού θεματικού τουρισμού.
- Η συνεργασία του Δήμου με τουριστικά ανταγωνιστικές περιοχές, όπως το Ναύπλιο, στον τομέα του πολιτισμού και του τουρισμού, καθώς και με περιφερειακά Πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα μπορεί να προάγει καινοτόμες ιδέες και βιώσιμες πρακτικές για την πόλη.
- Η ανάπτυξη ψηφιακών δράσεων και τεχνολογιών “έξυπνης πόλης” αναβαθμίζει λειτουργικά και ποιοτικά την καθημερινότητα των πολιτών.

Απειλές (Threats)

- Οι ακραίες καιρικές συνθήκες, ιδίως οι υψηλές θερμοκρασίες, ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά τη γεωργία και τον τουρισμό.
- Οι συνέπειες της συνεχιζόμενης οικονομικής ύφεσης περιορίζουν τις επενδύσεις και τις αναπτυξιακές πρωτοβουλίες.
- Ο ανταγωνισμός από άλλες περιοχές με αναπτυγμένο θεματικό τουρισμό και υποδομές (π.χ. Ναύπλιο, Τρίπολη, Κορινθία, Αρκαδία, Μεσσηνία) ενδέχεται να μειώσει την επισκεψιμότητα και τις συνεργατικές δυνατότητες.
- Οι καθυστερήσεις στην υλοποίηση έργων υποδομής, όπως:
 - ✚ αναβάθμιση δικτύου ύδρευσης,
 - ✚ συντήρηση αποχετευτικών και αντιπλημμυρικών συστημάτων,
 - ✚ βελτίωση οδικού δικτύου,
 - ✚ διαμόρφωση χώρων στάθμευσης και ποδηλατοδρόμων,
 - ✚ δημιουργία και συντήρηση πάρκων και χώρων πρασίνου,
 - ✚ εγκατάσταση κάδων ανακύκλωσης,
 - ✚ αναβάθμιση υποδομών υγείας, πολιτιστικών και αθλητικών εγκαταστάσεων,
 - ✚ εγκατάσταση σύγχρονου δημοτικού φωτισμού

μπορούν να προκαλέσουν πρόσθετο κόστος, να εμποδίσουν την ανάπτυξη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και να επηρεάσουν αρνητικά την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

4.ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1 Προτάσεις Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης

Με βάση την παραπάνω ανάλυση, προτείνονται οι εξής δράσεις για την προώθηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης της πόλης του Άργους:

Αστική Αναζωογόνηση και Υποδομές

- Δημιουργία νέων και αναβάθμιση υπαρχόντων **πράσινων χώρων**, πάρκων και πλατειών, με φύτευση φυτών για την ενίσχυση της βιοποικιλότητας.
- Αναβάθμιση **πεζοδρομίων, πλατειών με συστήματα φωτισμού** με ενεργειακά αποδοτικά LED, ώστε να ενισχυθεί η ασφάλεια και η αισθητική της πόλης.

- **Συστηματική συντήρηση και εκσυγχρονισμός αποχετευτικών δικτύων για μείωση των πλημμυρικών φαινομένων και υδροδοτικών δικτύων για εξοικονόμηση νερού.**
- Βελτίωση της **προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρία**, ηλικιωμένους και παιδιά ενισχύοντας τη λειτουργικότητα και την ασφάλεια της πόλης.

Βιώσιμη Κινητικότητα

- Κατασκευή ποδηλατοδρόμων και πεζόδρομων σε όλο το ιστορικό κέντρο και τις γειτονιές της πόλης.
- Ενίσχυση της δημόσιας συγκοινωνίας με συχνότερα δρομολόγια και ηλεκτροκίνητα ή υβριδικά οχήματα, μειώνοντας το περιβαλλοντικό αποτύπωμα.
- Δημιουργία οργανωμένων χώρων στάθμευσης στις εισόδους της πόλης, σε συνδυασμό με κίνητρα για χρήση ηλεκτρικών οχημάτων.

Τουρισμός και Πολιτισμός

- Ανάδειξη πολιτιστικού και αρχαιολογικού πλούτου, μέσω θεματικών διαδρομών και πολιτιστικών μονοπατιών που συνδέουν μνημεία, μουσεία και παραδοσιακές γειτονιές.
- Προώθηση αγροτουρισμού και τοπικών προϊόντων, με συνεργασίες με συνεταιρισμούς και μικρές επιχειρήσεις.
- Ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών και εικονικών περιηγήσεων (VR/AR) για την προβολή των μνημείων, των πολιτιστικών εκδηλώσεων και των παραδοσιακών εκθεσιακών χώρων.
- Διοργάνωση ετήσιων πολιτιστικών φεστιβάλ και θεματικών αγορών, με στόχο την αύξηση της επισκεψιμότητας και την ενίσχυση της τοπικής πολιτιστικής ταυτότητας.

Τοπική Οικονομία και Επιχειρηματικότητα

- Ανάπτυξη ισχυρού brand name για την αναγνωρισιμότητα της πόλης.
- Προώθηση των τοπικών προϊόντων (αγροτικά, βιολογικά, χειροποίητα κ.α.) με έμφαση στην ποιότητα ζωής και τον πολιτισμό ενισχύοντας την επιχειρηματική δραστηριότητα.
- Παροχή οικονομικών κινήτρων και φορολογικών ελαφρύνσεων για νέες επιχειρήσεις, start-ups και κοινωνικές επιχειρήσεις.
- Εκπαίδευση και κατάρτιση νέων επιχειρηματιών σε θέματα ψηφιακού μάρκετινγκ, βιώσιμης παραγωγής και ανάπτυξης.
- Ενίσχυση της τοπικής αγοράς με στόχο τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας και τη μείωση της φυγής νέων σε άλλα αστικά κέντρα.

Ψηφιακές και Κοινωνικές Δράσεις

- Εφαρμογή ψηφιακών λύσεων «έξυπνης πόλης» για τη διαχείριση ενέργειας, κυκλοφορίας, απορριμμάτων και δημόσιων υπηρεσιών.
- Προώθηση ψηφιακών υπηρεσιών, για απλή και γρήγορη πρόσβαση των πολιτών.
- Ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών με τη συμμετοχή των πολιτών σε πολιτιστικές, αθλητικές και εκπαιδευτικές δράσεις
- Ανάπτυξη προγραμμάτων ενεργού συμμετοχής πολιτών στη λήψη αποφάσεων για την πόλη, μέσω ψηφιακών πλατφορμών διαβούλευσης.

Συνεργασίες και Περιφερειακή Ανάπτυξη

- Δημιουργία δικτύου συνεργασίας με γειτονικές πόλεις, όπως το Ναύπλιο, για κοινές δράσεις στον τομέα του τουρισμού, του πολιτισμού, της υγείας και της επιχειρηματικότητας.
- Προώθηση συνεργειών με πανεπιστήμια, ερευνητικά κέντρα και οργανώσεις, για προγράμματα καινοτομίας, βιώσιμης ανάπτυξης και ψηφιακού μετασχηματισμού.
- Σχεδιασμός κοινών περιφερειακών προγραμμάτων προβολής και εκδηλώσεων, ώστε να ενισχυθεί η οικονομική, τουριστική και πολιτιστική δραστηριότητα σε περιφερειακό επίπεδο.

Περιβαλλοντική Ευαισθητοποίηση και Εκπαίδευση

- Ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε σχολεία για ανακύκλωση, εξοικονόμηση ενέργειας και προστασία φυσικών πόρων.
- Δημιουργία προγραμμάτων εθελοντισμού για καθαρισμό δημόσιων χώρων, δενδροφυτεύσεις και προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Ενίσχυση δράσεων οικολογικού τουρισμού και βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων.

4.2 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η βιώσιμη ανάπτυξη του Άργους προϋποθέτει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που ενσωματώνει τους πυλώνες του περιβάλλοντος, της οικονομίας, της κοινωνίας και του πολιτισμού. Η ενεργός συμμετοχή της τοπικής κοινότητας και η υποστήριξη των φορέων της πόλης είναι κρίσιμη για την εφαρμογή στρατηγικών που θα αναδείξουν τα πλεονεκτήματα του Άργους. Με την αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογιών «έξυπνης πόλης» και τη διαχείριση ενέργειας, κυκλοφορίας, απορριμμάτων και δημόσιων υπηρεσιών, η πόλη μπορεί να γίνει λειτουργικότερη, πιο αποτελεσματική και ελκυστική για κατοίκους και επισκέπτες.

Η S.W.O.T ανάλυση καταδεικνύει σαφώς ότι, παρά τις υφιστάμενες προκλήσεις, οι προοπτικές για βιώσιμη ανάπτυξη του Άργους είναι σημαντικές, εφόσον υιοθετηθεί ένα στρατηγικό, συμμετοχικό και συντονισμένο σχέδιο δράσης, με μακροπρόθεσμο όραμα. Λόγω της γειτνίασής του με τουριστικά προβλεπόμενους προορισμούς, όπως το Ναύπλιο, η αυτόνομη τουριστική του ανάπτυξη επισκιάζεται, καθιστώντας αναγκαία τη συνεργασία με τους γειτονικούς προορισμούς για την ενίσχυση της αναγνωρισιμότητας και της συνολικής ανάπτυξής του.

Μέσω της εφαρμογής αυτού του πλαισίου, το Άργος μπορεί να εξελιχθεί σε βιώσιμη, ανθεκτική και ανταγωνιστική πόλη, προωθώντας τις συνέργειες, τον πολιτιστικό τουρισμό, την κοινωνική συνοχή και την οικονομική ανάπτυξη, καθιστώντας το μια πόλη προσανατολισμένη στο μέλλον.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Αντζουλάτου-Ρετσίλα, Ε. (1986). *Λαογραφικά μουσεία και παιδεία*. Αθήνα: Ιδιωτική έκδοση.
- Αυγερινού-Κολώνια, Σ. (2009). *Πολιτιστικές διαδρομές: Μια πρόταση για τη μελέτη και την ανάδειξη της πολύπλευρης πολιτιστικής πραγματικότητας*. Στον Τιμητικό τόμο για τον καθηγητή Διονύση Ζήβα. Αθήνα: ΕΜΠ.
- Balitsari, A. (2019). The House of Pithoi: An early Middle Helladic (MH) household in the South Quarter of Argos (Argolid, Peloponnese). *BCH*, 143, 455–543. <https://doi.org/10.4000/bch.912>
- Beatley, T. (2016). *Handbook of biophilic city planning & design*. Island Press.

- Bintliff, J. (2010). Chapter Seven: The Annales, Events, and the Fate of Cities. In D. Birkeland, J., Burton, E., & Parra Siivonen, M. (2019). *Cultural sustainability and the nature culture interface: Livelihoods, policies and methodologies*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315625294>
- Culture 21 (UCLG). (2002–2004). *Agenda 21 for culture: Culture 21*. United Cities and Local Governments.
- Mee, C., & Spawforth, A. (2001). *Greece: An Oxford archaeological guide*. Oxford University Press.
- Μητούλα, Ρ. (2006). *Βιώσιμη Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και Ανασυγκρότηση του Ελληνικού Αστικού Περιβάλλοντος*. Αθήνα: Σταμούλη Α.Ε.
- Μητούλα, Ρ. (2023). *Βιώσιμη οικονομική περιφερειακή ανάπτυξη*. Κάλλιπος. <https://doi.org/10.57713/kallipos-264>
- Μητούλα, Ρ., & Καλδής, Π. (2018). *City branding και βιώσιμη ανάπτυξη: Η περίπτωση των πολιτιστικών διαδρομών*. Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση.
- UN-Habitat. (2016). *World Cities Report 2016: Urbanization and Development – Emerging Futures*. Nairobi: United Nations Human Settlements Programme. <https://doi.org/10.18356/d201a997en>
- UN-Habitat. (2020). *World cities report 2020: The value of sustainable urbanization*. United Nations Human Settlements Programme. <https://unhabitat.org>
- United Nations. (1987). *Report of the World Commission on Environment and Development: Our common future*. Ανακτήθηκε 11 Μαΐου 2025 από <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>
- United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. Ανακτήθηκε 11 Μαΐου 2025 από <https://sdgs.un.org/goals>
- United Nations. (2016). *New Urban Agenda. Outcome document of the United Nations Conference on Housing and Sustainable Urban Development (Habitat III)*. United Nations. Ανακτήθηκε 11 Μαΐου 2025 από <https://www.un.org/en/conferences/habitat/quito2016>
- Weber-Pallez, C. (2022). Review of Argos and Its Archaeological Heritage in the Modern Era. *The Classical Review*, 73(1), 197–199. <https://doi.org/10.1017/S0009840X22001895>
- World Commission on Environment and Development (WCED). (1987). *Our common future*. Oxford University Press. Ανακτήθηκε 31 Μαΐου 2025 από <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>
- European Commission. (2019). *The future of cities: Opportunities, challenges and the way forward*. Publications Office of the European Union. Ανακτήθηκε 31 Μαΐου 2025 από <https://op.europa.eu/>
- INEMY – INEMY. (2018). *Μελέτη επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Περιφερειακή Ενότητα Αργολίδας*.

Διαδικτυακές Πηγές

- Αργολική Αρχαιακή Βιβλιοθήκη Ιστορίας & Πολιτισμού. (2008, 10 Νοεμβρίου). *Η Δημοτική Νεοκλασική Αγορά ή "Καμάρες" στο Άργος*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2025 από <https://argolikivivliothiki.gr/2008/11/10/δημοτικη-νεοκλασικη-αγορα/>
- Αργολική Αρχαιακή Βιβλιοθήκη Ιστορίας & Πολιτισμού. (2011, 16 Νοεμβρίου). *Δημοτική Νεοκλασική Αγορά Άργους*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2025 από <https://argolikivivliothiki.gr/2011/11/16/δημοτικη-νεοκλασικη-αγορα/>
- Αργολική Αρχαιακή Βιβλιοθήκη Ιστορίας & Πολιτισμού. (2025). *Περιγραφή λόφου Ασπίδας*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2025 από <https://argolikivivliothiki.gr>

- Britannica. (2023). *Argos*. Retrieved January 31, 2026, from <https://www.britannica.com/place/Argos>
- Δήμος Άργους Μυκηνών. (2024). *Ιστορία και οικονομία της Αργολίδας*. Ανακτήθηκε 31 Μαΐου 2025 από <https://argos.gov.gr/dimos/istoria/argolida/>
- Δήμος Άργους Μυκηνών. (χ.χ.). *Πολιτιστικοί σύλλογοι: Σύλλογος Αργείων «Ο Δαναός» & Πολιτιστικός Σύλλογος Άργους «Τελέσιλλα»*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2025 από <https://argos.gov.gr/politismos/sylogoi/>
- Εφορεία Αρχαιοτήτων Αργολίδας. (χ.χ.). *Κάστρο Λάρισας, Άργος*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2025 από <https://www.argolisculture.gr/el/lista-mnimeion/kastro-larisas-argos/>
- Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ). (2021). *Απογραφή Πληθυσμού Κατοικιών 2021*. <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SFA20/>
- European Tourism Organization. (έτος). *Argos, Peloponnese – Economy*. Ανακτήθηκε 31 Μαΐου 2025 από <https://europeantourismorganization.eu/>
- Υπουργείο Πολιτισμού. (2015, 21 Φεβρουαρίου). *Αρχαίο Θέατρο Άργους*. Odysseus. https://web.archive.org/web/20150221205533/http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=733
- Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού. (2025). *Αρχαιολογικό Μουσείο Άργους*. Ανακτήθηκε 23 Μαρτίου 2025 από http://odysseus.culture.gr/h/1/gh151.jsp?obj_id=3407
- Wikipedia contributors. (n.d.). *Argos, Peloponnese*. In *Wikipedia*. Retrieved January 31, 2026, from https://en.wikipedia.org/wiki/Argos%2C_Peloponnese

Διαδικτυακές Πηγές Οπτικοποιημένων Δεδομένων

- JG Εκδόσεις. (n.d.). *Γενικοί χάρτες Ελλάδας*. Γεωφυσική θέση της πόλης του Άργους στον ελλαδικό χώρο. Ανακτήθηκε 8 Μαρτίου 2025, από <https://www.j-g.gr/general-maps/> (Εικ.2)
- Koronaïos, G. E. (2020). *Η πόλη του Άργους από το Κάστρο της Λάρισας [Φωτογραφία]*. Wikimedia Commons. Ανακτήθηκε 31 Ιανουαρίου 2026 από https://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_city_of_Argos_from_the_Castle_of_Larissa_on_September_5,_2020.jpg (Εικ.3)
- QuestionPro. (n.d.). *A SWOT analysis template for the overwhelmed marketer*. Ανακτήθηκε 30 Μαρτίου 2025, από <https://www.questionpro.com/blog/a-swot-analysis-template-for-the-overwhelmed-marketer/> (Εικ.4)
- Wikipedia. (2025). *Άργος*. Ανακτήθηκε 18 Μαρτίου 2025 από <https://el.wikipedia.org/wiki/Άργος> (Εικ.1)